

Asia: VN/22263/2025

Lausuntopyyntö: Arviomuistio kilpailuneutraliteettiselvityksen suosituksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kustos ry lausuu kilpailuneutraliteettisääntelyn uudistamisesta annetusta arviomuistiosta seuraavaa.

1. Kilpailuneutraliteettisääntelyn noudattamisen tehostaminen

Arviomuistiossa ehdotetaan julkisyhteisöille asetettavaa itsearvioinnin dokumentointivelvoitetta. Kustos ry toteaa, että erillinen dokumentointivelvoite lisää hallinnollista työtä merkittävästi eikä se tuo lisäarvoa; julkisyhteisön määräysvaltaan kuuluvat yksiköt ovat eriyttäneet kirjanpitonsa sääntelyn mukaisesti ja asia avataan muun muassa tilinpäätösasiakirjoissa, jotka tilintarkastajat tarkastavat..

Arviomuistiossa ehdotetaan, että kehitetään kilpailuneutraliteettisääntöjä koskevia käytännön ohjeita etenkin itsearvioinnin dokumentoinnin tueksi. Kustos ry kannattaa vahvasti käytännön ohjeiden kehittämistä joka tapauksessa. Kilpailuneutraliteettisääntely on osittain vaikeaselkoista eikä käytännön ohjeita ole helposti saatavilla. KKV katsoo usein, että se ei voi antaa etukäteen neuvoja kilpailuneutraliteettiasioissa, koska se on asiaa valvova viranomainen. Nykyinen ohjeistus KKV:n internetsivuilla on ylätasoisia. Julkiset organisaatiot haluaisivat noudattaa niitä koskevaa lainsäädäntöä mahdollisimman tarkasti, mutta sääntelyn epämääräisyys ja puuttuvat käytännön ohjeet hankaloittavat tilannetta.

Kustos ry toteaa, että paras tapa parantaa kilpailuneutraliteettilainsäädännön noudattamista on lisätä koulutusta ja ohjeistusta asian tiimoilta. Ehdotuksemme onkin lisätä KKV:n resursseja koulutuksiin, tarkempiin ohjeistuksiin ja nykyistä laajempaan puhelinneuvontaan.

2. Seuraamusjärjestelmän kehittäminen

Arviomuistiossa ehdotetaan seuraamusmaksun säätämisen jatkoselvittämistä. Kustos ry ei kannata seuraamusmaksun säätämistä, sillä kuten arviomuistiossa todetaan, se soveltuu huonosti suomalaiseen järjestelmään. Lisäksi KKV ilmoittaa, että seuraamusjärjestelmälle ei ole tarvetta.

3. Kilpailuneutraliteettivalvonnan tehostaminen

Arviomuistiossa ehdotetaan, että kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan määrittely ja markkinaehtoisien hinnoittelun vaatimus asetetaan kilpailulakiin kuntalain ja hyvinvointialueesta annetun lain sijaan. Kustos ry toivoo, että sääntelyssä määriteltäisiin tarkemmin sitä, milloin kyseessä on kilpailutilanteessa markkinoilla toimiminen ja milloin poikkeuksia voidaan soveltaa.

Kannatamme KKV:n resurssien lisäämistä ja sitä, että KKV ottaisi enemmän tapauksia oma-aloitteisesti tutkittavaksi. Tutkinnan pohjalta voidaan tarpeen mukaan siirtyä nykylainsäädännön mukaiseen neuvotteluun, jossa KKV:n kertoman mukaisesti käytännössä kaikki ongelmat on saatu ratkottua. Ehdotamme, että KKV toisi aktiivisemmin esiin käsiteltyjä tapauksia ja niihin liittyviä perusteita, jolloin eri tahot voisivat niistä oppia ja oma-aloitteisesti tehdä muutoksia omaan toimintaansa.

Kustos ry toteaa, että painopisteen tulisi olla nimenomaisesti ennaltaehkäisevässä työssä, eikä ns. "kovassa valvonnassa". Resursseja oikein ohjaamalla sanktioiden tarve voidaan poistaa ennakollisella ohjaustoiminnalla.

4. Tietoisuuden lisääminen markkinavaikutuksista

Arviomuistiossa on tuotu esiin suositus kirjanpidon eriyttämistä koskevan raportointivelvoitteen laajentamisesta myös valtion harjoittamaan kilpailulliseen taloudelliseen toimintaan. Mikäli esitystä viedään eteenpäin, tulisi selvittää laajemmin, kuinka raportointivelvoite soveltuisi esim. osakeyhtiömuotoiseen toimintaan ja osakeyhtiön toiminnan julkisuuteen.

Pitkänen Päivi
Kustos ry